

Àngel Sanchis Perales, que fou tresorer d'Alianza Popular, amb Manuel Fraga Iribarne, amb qui l'uneix una gran amistat, i José Maria Aznar, en una foto d'arxiu. Té l'habilitat de juntar-se amb el sector social més influent.

La Moraleja de Sanchis Perales

La finca argentina d'Àngel Sanchis Perales, un dels implicats en el cas Naseiro i actual assessor del PP, està esquitxada de misteris: dues desaparicions i tràfic de droga.

El dilluns 9 d'abril de 1990, esclatava a València un dels escàndols més sonats de la història política dels darrers anys. Aquell dia el titular del Jutjat d'Instrucció número 2, Luis Manglano Sada, ordenava la detenció i la incomunicació del responsable de les finances del Partit Popular, Rosendo Naseiro i sis persones més. Entre els implicats es trobava qui va ser regidor dels populars a l'Ajuntament de València, Salvador Palop, on havia estat president de la Comissió de Vendes; el director de Huarte, SA, José Balaguer Cervera, i el delegat a València de Dragados y Construcciones, Luis Janini. El cas va afectar també un dels homes aleshores més influents i, ara i abans, més rics del PP: el diputat Àngel Sanchis Perales (Albal, l'Horta, 1938). Sanchis Perales continuà essent militant del PP i va as-

sistir al Congrés d'aquest partit celebrat els propassats dies 20 i 21 de gener a Madrid. Com la resta d'inculpats pel cas Naseiro, Sanchis Perales va ser absolt després que la Sala Segona del Tribunal Suprem resolguera arxivar les diligències perquè va considerar que les proves que hi havia contra els inculpats s'havien obtingut il·legalment. Però la biografia de Sanchis no havia començat amb el cas descobert accidentalment pel jutge Manglano, sinó molts anys abans.

Un 'self made man'. Nascut a Albal (l'Horta) el 2 d'octubre de 1938, Sanchis, és casat i pare de tres fills. Va ocupar el càrrec d'ambaixador davant l'Organització Internacional del Treball (OIT), amb seu a Ginebra, i va ser també ambaixador de l'illa de Grenada a Por-

tugal. Malgrat això, el govern de Grenada no ha reconegut mai que Sanchis formara part del seu cos diplomàtic.

Àngel Sanchis Perales havia arribat a la política de la mà de Manuel Fraga Iribarne, quan aquest presidia Alianza Popular (AP). El contacte havia sorgit a través de la societat Corporación Industrial 25, SA, empresa en què Fraga tenia una participació accionarial minoritària i de què Sanchis era president. En l'àmbit privat, el polític conservador d'Albal era conseller d'Inmobiliària Gordo i president d'Hidronorte, SA, una societat constituïda el 21 de gener de 1988 a Madrid amb un capital de més de 1.000 milions de pessetes i que centrava l'activitat en la construcció de centrals elèctriques.

A més d'ocupar un escó al Congrés dels Diputats, Sanchis va ser tresorer d'Alianza Popular fins l'agost de 1987, uns mesos després que Fraga dimitira com a president de la ja extinta formació política de dretes. Quan va assumir la presidència del partit Antonio Hernández Mancha, la mà oculta de Sanchis va continuar controlant les finances populars mitjançant el seu íntim amic Diego Moyano. Una auditoria interna ordenada per Hernández Mancha en la tresoreria i, realitzada per Ernst i Whinney, va revelar que durant els exercicis 1986 i 1987 "la seu del partit no registra totes les operacions amb entitats bancàries, pel que fa als ingressos, i que existeix una manca general de control sobre el registre comptable que facilita la possibilitat tant que una despesa no siga registrada com que existesca duplicitat en el seu registre". Entre moltes altres coses, no es pot comprovar l'ingrés a la tresoreria d'AP de més de 140 milions de pessetes cobrats a compte de la subvenció corresponent a les eleccions de 1986, ni tampoc figuraven en els registres dues importants quantitats cobrades a través de Caja de

Sanchis Perales lliura al president portuguès Ramalho Eanes les cartes credencials com a ambaixador de l'illa de Grenada. El govern d'aquesta illa mai no va reconèixer Perales com a membre del seu cos diplomàtic.

Madrid i de l'antiga Caixa de Barcelona. Totes dues xifres sumaven uns 473 milions de pessetes aproximadament.

L'auditoria d'Ernst i Whinney revela que Sanchis, Moyano i Luis Bárcena, que aleshores era gerent d'AP, mantenien un compte personal o "caixa B" dins la tresoreria del partit, denominada "Ingressos Àngel S. Perales", però que els fons, en realitat, s'ingressaven en els comptes bancaris de Corporación Industrial 25, de la qual Sanchis era president i Fraga, soci. Després d'aquests descobriments, Hernández Mancha va destituir fulminantment Sanchis i va nomenar Naseiro com a nou tresorer d'AP. Però aquest, pel que sembla, des del primer moment va assegurar la continuació del "negoci", ja que va promoure l'íntim amic de Sanchis, Diego Moyano, a la gerència del partit.

A partir de la seua eixida de la tresoreria d'AP, primer, i d'abandonar la seua carrera com a parlamentari popular, després, Àngel Sanchis va diversificar les seues activitats i les va dirigir cap a un país distant molts quilòmetres d'Espanya: l'Argentina.

Les amistats perilloses. El 7 d'abril de 1990, només dos dies abans que el jutge Manglano Sada fera esclatar el cas Naseiro, i presumiblement avisat pel director d'una oficina bancària que controlada pels investigadors judicials, Sanchis va prendre un avió d'Iberia a

Els amics argentins

Arias, Darío Felipe. Soci de La Moraleja. Delegat militar de Jujuy a finals de la dècada dels 70.

Beriso, Juan Carlos. Soci de La Moraleja. Conegut per ser el contacte entre els empresaris estrangers interessats a invertir a l'Argentina i els poders locals i el funcionariat argentí.

Díaz Colodrero, Mario. Soci de La Moraleja. Secretari de l'ex-dictador militar argentí Juan Carlos Onganía (1966-1970) i, després, assessor de Ménem en la seua primera legislatura. Molt connectat amb els governadors de Jujuy i Salta.

Harguindey, Albano. Ministre de l'Interior argentí que era convidat a les partides de caça de La Moraleja. Va dirigir els centres clandestins de detenció de l'Argentina entre 1976 i 1983.

Martínez de Hoz, José Alfredo. Totpoderós ministre d'Economia argentí que participava en les caceres que se celebraven a La Moraleja.

Ordóñez, Matías. Soci de La Moraleja. Va ser assessor jurídic de Roberto Romero i, posteriorment, secretari d'Afers Especials del Ministeri d'Afers Estrangers. En aquest càrrec controlava la distribució dels fons de cooperació i desenvolupament que els països europeus donaven a l'Argentina.

Romero, Roberto. Cacic de la província argentina de Salta. Propietari del periòdic local *El Tribuno* i de grans extensions de terres de la zona. Governador peronista de Salta entre 1983 i 1987. Diputat al Congrés per Salta fins a la seua mort el 1992. Acusat de narcotraficant pels seus enemics polítics i de finançament il·legal de la seua campanya política pels jutges argentins.

Ulloa, Roberto. Delegat militar de la província de Salta. Marí en la reserva que va ser elegit diputat en les primeres eleccions democràtiques.

Barajas, que dotze hores més tard el deixava en l'aeroport d'Ezeiza, a Buenos Aires. Un vol regular d'Aerolíneas Argentinas el portà fins a la ciutat argentina de Salta, quasi en el límit amb Bolívia. A les 18.45 del 8 d'abril de 1990, Sanchis va ser recollit al mateix aeroport de Salta per una avioneta particular, que va aterrar després de recórrer uns 270 quilòmetres en direcció nord-est, a prop del límit de les províncies argentines de Salta i Jujuy i a pocs quilòmetres de la frontera boliviana, en la finca de La Moraleja, que era propietat de Sanchis des de 1978. En aquell moment l'Argentina patia una de les més ferotges dictadures que mai conegué Llatinoamèrica: la del genocida general Jorge Rafael Videla. L'any 1978, Sanchis, de la mà de l'argentí Mario Díaz Colodrero, va començar a realitzar negocis amb quasi tots els governadors que feien de senyors de la vida i la mort en nom dels militars de Buenos Aires a les províncies argentines de Jujuy i Salta. A la vegada, aquests el van connectar amb el totpoderós ministre d'Economia, José Alfredo Martínez de Hoz. Era molt freqüent veure Sanchis i Martínez de Hoz gaudir d'espectaculars caceres, a les quals, en algunes ocasions, es va sumar el mateix Manuel Fraga i el general Albano Harguindégu, un dels ministres de l'Interior que dirigia els centres clandestins de detenció on anaven a parar milers i milers de desapareguts durant la dictadura que va assolir l'Argentina entre 1976 i 1983. El 26 de desembre de 1978, es va constituir a Salta, davant la notaria del registre 35 a càrrec de Carlos Ponce Martínez, la societat anònima La Moraleja, i l'escriptura, que porta el número 467, es va inscriure en el Registre Mercantil en el volum 15.615, Secció Comercial, núm. OP34400, i publicada en el *Boletín Oficial de Salta* el 14 de maig de 1979; a la pàgina 1.782. El capital social de La Moraleja es va fixar en trenta milions de pesos argentins de l'època (uns cent milions de pessetes). L'objecte de la societat era i continua sent l'exploració d'"una finca de trenta mil hectàrees de superfície dotada d'equipament, maquinària agrícola i tecnologia de primera línia", i fixava el domicili legal de la societat al carrer de Santiago del Estero 940 de Salta, i l'administració en un despatx ubicat al carrer de las Margaritas

de la mateixa ciutat argentina. Els integrants de La Moraleja, SA, no són altres que els amics argentins de Sanchis: Mario Fernando Díaz Colodrero (amb DNI argentí 2.017.532) com a president; Darío Felipe Arias, Eduardo Federico Gorchs, Carlos Ricardo Estevez, Juan Carlos Beriso (amb DNI 3.173.633) i Sanchis Perales com a directors titulars; i Matías Ordóñez i Martín Eyrries Valmaseda com a directors suplents. La incorporació del soci Beriso, va ser en nom d'una societat nord-americana, anomenada Redwood Finance and Investment Corp. que més endavant s'encarregà d'arrendar una part de la finca La Moraleja per a la seua explotació.

'Romero connection'. Una de les habilitats més reconegudes d'Àngel Sanchis sempre ha estat la seua capacitat per establir vinculacions amb els sectors més reaccionaris de la societat. Alguns socis de Sanchis a l'Argentina són personatges molt propers a l'últim govern militar d'aquell país, però altres pertanyen a la *beautiful people* de Buenos Aires que va pujar al poder amb l'arribada de Carlos Ménem a la presidència argentina. Díaz Colodrero, per exemple, va ser secretari de l'ex-dictador militar argentí Juan Carlos Onganía (1966-1970), i després passà a ser assessor en la primera presidència de Ménem. Un altre dels socis de l'ex-diputat del PP, Juan Carlos Beriso, és un conegut operador especialista en tràfic d'influències que ha treballat per a tots els governs —democràtics o no— que s'han succeït en l'Argentina durant els darrers 20 anys. El seu treball és connectar els funcionaris de l'administració de torn amb els inversors i empresaris estrangers que desitgen establir-se al país però que no coneixen els contactes necessaris en les esferes de poder local. Però l'autèntic amic de Sanchis en l'Argentina ha estat Roberto Romero, un veritable cacic de la seua província, Salta. Aquest personatge va ser el propietari del periòdic local *El Tribuno* i principal accionista de les més grans empreses de la zona, a més de propietari de grans extensions de terres. A Salta, res no es movia sense que Romero se n'assabentara. Amb la reinstauració de la democràcia el 1983, va ser elegit governador pel partit peronista, càrrec en què va continuar fins l'any 1987. Després va aconseguir que el triaren diputat per la seua província al Congrés, però la seua carrera política es va veure fatalment truncada en un accident de trànsit el 1992.

Tant Roberto Romero com el seu fill i actual senador Juan Carlos Romero sempre van ser il·lustres visitants de la casa madrilenya de Sanchis, encara que l'ex-diputat popular va tenir cura de no incorporar a la família Romero en les seues societats i negocis argentins, ja que els Romero sempre han tingut fama d'immorals i subornadors en l'Argentina. Un exem-

ple d'aquesta fama fou la investigació que es va iniciar el 1987 sobre la utilització per part de Romero dels fons del Banco Provincial de Salta per a finançar la campanya electoral del seu successor en la governació provincial, Hernán Conejero. L'entitat financera va quedar arruïnada i el director general, Roberto Adán Galli, va haver de renunciar arran de l'escàndol. Romero va col·locar Galli més tard en la direcció del periòdic *El Tribuno*. L'advocat de Romero, Matías Ordóñez, va ser soci de Sanchis a la societat La Moraleja i va ocupar un càrrec estratègic en el govern de Ménem que va resultar clau per als negocis argentins del polític valencià del PP. Ordóñez, vinculat a Sanchis des d'anys abans, va ser designat secretari d'Afers Especials del Ministeri d'Afers Estrangers. La seua funció era controlar els fons provinents de les ajudes al desenvolupament que tant Espanya com Itàlia, brindaven a l'Argentina des de 1985. Però la seua dedicació era, més aviat, desviar aquests fons cap a La Moraleja.

Un article periodístic aparegut en el diari *La Nación* de Buenos Aires a finals de 1989 deia que "un ambiciós projecte incorporarà en Salta 11.800 hectàrees a la producció". En el reportatge, Matías Ordóñez i un altre soci de La Moraleja, Carlos Ricardo Estévez, expliquen els estudis realitzats "des de 1978" per a la recuperació de les terres improductives, "portant endavant estudis sobre el clima i els sòls en tota la franja nord del país, sota la responsabilitat de l'enginyer agrònom Guillermo Pódea". Els socis de Sanchis citen en el reportatge que la finca de La Moraleja "en pocs anys s'ha convertit per a la regió en un autèntic cen-

Carlos Ménem, president de l'Argentina. Alguns amics de Sanchis i socis de La Moraleja, SA, tenien relació amb Ménem. Concretament, Mario Díaz Colodrero va ser assessor personal de Ménem.

ARXIU

tre de desenvolupament". Però la realitat és una altra.

Àngel Sanchis va reconèixer el 1990 que la seua explotació agrícola no produïa la rendibilitat desitjada i que la seua societat es va veure obligada a subarrendar una part de les terres a la societat Fomento del Norte. Les hectàrees donades a aquesta companyia superen el 60% del total de l'extensió. Però l'autor del reportatge publicitari de *La Nación* no en diu res, ni explica que "l'ambiciós projecte" no va ser altra cosa que un autèntic muntatge per justificar el desviament d'una partida dels crèdits oficials al desenvolupament que arribaven a l'Argentina.

Un important directiu de l'Institut de Tecnologia Agropecuària Argentino (INTA), Rogelio Pellegrini, afirma que "Manuel Fraga va moure els fils entre els ministeris d'Afers Estrangers d'Espanya i l'Argentina per desviar uns cinquanta milions de dolars a un projecte de col·laboració entre tots dos governs, a través de l'INTA, que finalment van ser destinats a La Moraleja". Fins i tot, el primer administrador de La Moraleja, Hernán Uriburu, recorda que en les terres de propietat de Sanchis tot es feia a l'engròs: "si feien falta deu tractors, se'n compraven quaranta; es desmuntava terreny desmesuradament fins al punt que durant la meua gestió es va remoure un total de 5.000 hectàrees amb un cost de 500 dòlars l'hectàrea". Uriburu sempre va tenir dubtes sobre l'origen dels negocis del seu patró: "Jo no sé d'on eixien els diners, però és clar que això no era un problema per al senyor Sanchis. Realment, no vaig saber mai ben bé què pretenia fer Sanchis amb aquelles gegantines inversions en una zona tan poc propícia com aquesta per a l'explotació agro-pecuària". Fins 1990, com a mínim, no es coneixia cap declaració d'impostos de la societat La Moraleja a l'Argentina.

Antonio Tróccoli, ex-ministre argentí d'Interior. Segons un informe intern del partit peronista, el fill de Tróccoli anava en l'avioneta carregada de droga i dòlars que es dirigia a La Moraleja.

ARXIU

Droga, diners, un segrest i dues desaparegudes. Però un dels episodis més sinistres que sempre ha fet dubtar tothom sobre les veritables activitats que es desenvolupaven en la finca argentina de Sanchis va tenir lloc el 1987 i va motivar l'obertura d'una investigació judicial que encara continua, iniciada pel magistrat Ricardo Lonna. Poc després de l'escàndol protagonitzat per l'amic de Sanchis, Roberto Romero, en el Banco Provincial, una avioneta va caure al nord-oest de Salta, en plena pre-cordillera andina. Entre les seues restes es van trobar 500 quilos de cocaïna de gran puresa i vint milions de dòlars en bitllets petits. Poc després d'iniciar les investigacions, el jutge Lonna va descobrir que la policia local havia fet desaparèixer la documentació que acreditava que l'avioneta pertanyia a Romero i que, segons el full de vol —que també havia desaparegut—, la destinació era la pista d'atterratge de La Moraleja. El nou governador de Salta, Hernán Cornejo, en una nota publicada en el diari argentí *El Intransigente*, va acusar Romero de narcotraficant, confirmant el rumor generalitzat a Salta que "els vint milions de dòlars anaven destinats a reposar els diners malversats del Banco Provincial per Romero". Segons un informe intern i reservat del partit peronista, signat pel senador Horacio Bravo, en l'avioneta viatjava "el fill del ministre de l'Interior, Antonio Tróccoli, qui transportava un important carregament de droga procedent de Bolívia. La policia local va detenir el fill de Tróccoli i el va portar a la finca de Romero, anomenada Tombolón, situada a les valls Calchaqufes i allà va bescanviar el fill del ministre de l'Interior per una important suma de diners, i es comprometé a impedir que l'escàndol transcendiria a l'opinió pública". Què feia una avioneta plena de droga dirigint-se a la finca de Sanchis? Com és lògic, l'ex-diputat del PP ho nega tot, però la veritat és que el president Alfonsín va conèixer confidencialment el succés i va resoldre destituir el seu ministre Tróccoli. Però la història dels estranys successos a La Moraleja d'Àngel Sanchis no acaba aquí.

Un temps després de la caiguda de l'avioneta, dues ciutadanes nord-americanes van desaparèixer al nord-est de Salta. Els seus noms eren Gabriella Kune, una tècnica agro-pecuària de trenta anys, i Mariel Edwards, que feia de traductora per Romero. Totes dues treballaven en la companyia que Sanchis havia contractat per explotar les seues terres: Fomento del Norte. Pel que sembla, Edwards va descobrir entre les restes de l'avió accidentat a La Moraleja documentació comprometedora per al seu cap i el seu amic espanyol. La investigació de les desaparicions es va aturar en les més altes instàncies judicials argentines, i el parador de les dones és encara un enigma.

Norberto Bermúdez

ARTENBRUT

teatre ▶ teatre ▶ teatre

CARLES ALBEROLA
en

currículum

ESPECTACLE TEATRAL BASAT EN
"UN COR FAMOLENC" D'ENRIC BALAGUER

ALBENA

OFERTA ESPECIAL

Portant l'anunci
o la revista «El Temps»
2 x 1 (dues entrades al preu d'una)

DEL 18 DE GENER AL 18 DE
FEBRER 1996

c/ Perill, 9 • Tel. 457 97 05